

Hvidbog for Natura 2000-handleplanen for N179 Nakskov Fjord og Indrefjord

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Liste med indkomne høringssvar	3
3. Indkomne høringssvar og myndighedsfordeling.....	3
4. Lolland Kommunes bemærkninger til uddrag af høringssvar .	6
5. Bilag med kopi af høringssvar.....	11

1. Indledning

Natura 2000-handleplanen beskriver indsatser, som skal sikre og forbedre vilkårene for de arter og naturtyper, der er udpeget i Natura 2000-området. Natura 2000-handleplanen er en sammenskrivning af de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplanerne udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Denne hvidbog indeholder bemærkninger til høringssvar fra Miljøstyrelsen og Lolland Kommune

Natura 2000-handleplanen har været i høring i perioden 03.01.2024 til 28.02.2024

Der er i høringsperioden indkommet 3 høringssvar.

I hvidbogen er en oversigt over indkomne høringssvar og hvilke myndigheder, der har bemærket på hvilke dele af høringssvarene. Endvidere præsenteres uddrag af de enkelte høringssvar med myndighedernes bemærkninger. Bemærkninger, der medfører ændringer i handleplanen er ligeledes markeret.

De indsendte høringssvar fremgår af bilag.

2. Liste med indkomne høringssvar

Nedenstående liste viser indkomne høringssvar til den samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige myndigheder
Naturstyrelsen
Miljøstyrelsen
Foreninger/organisationer
Danmarks Naturfredningsforening, DN-Lolland

3. Indkomne høringssvar og myndighedsfordeling

Nedenstående liste viser uddrag af høringssvar og det er markeret med x hvilke/hvilken myndighed, der kommer med bemærkning til høringssvaret.

Høringssvar og afsender	Miljøstyrelsen	Lolland kommune
<u>Naturstyrelsen</u> Naturstyrelsen har udarbejdet plejeplan for styrelsens arealer i Natura 2000-området og har i forbindelse hermed fundet mindre uoverensstemmelser mellem arealangivelserne i handleplanens tabel 7 og de arealstørrelser styrelsen anvender i plejeplanen.		X
<u>DN Lolland</u> DN mener, at især rastemulighederne for gæs, ænder, svaner på forårs-/efterårstræk bør opprioriteres og anbefaler et indsatsområde for bedre fourageringsmuligheder for de store flokke af gæs, som i disse år forbliver i DK hele året.		X
Ynglemulighederne for Fjordterne, Havterne og Splitterne er vanskelige på bl.a. Albuen og Enehøje på grund af dårlig bekæmpelse af ræve. Der er flere år, hvor det ikke lykkes at få yngel på vingerne, DN anbefaler at rævene forsøges reguleret i større omfang end for nærværende. DN vil anbefale at fokus de kommende år især rettes mod de lysåbne arealer. Den naturtype er trængt i Lolland Kommune og mulighederne for udvidelse af arealet og plejen bør drøftes med lodsejere.		X
DN anbefaler registrering af naturindholdet og bilag 4 arter i de beskrevne indsøer, strandsøer og vandhuller for at få udarbejdet plejeplaner til gavn for arterne.	X	
Op til Natura 2000 er Nakskov Fjord udpeget som Naturpark og her er fokus især på skovene og ynglemulighederne for bl.a. ynglende havørne, rød glente er også i fremgang, deres ynglemuligheder bør også forbedres.		X
For Indrefjorden gælder, at naturindholdet ganske langsomt svinder ind, søfladen er de seneste meget tørre somre blevet mindre og meget, meget lavvandet. Fiskedød som følge af iltsvind er jævnligt forekommende og i det hele taget er ynglemuligheder dårlige for vandfugle og udvidelse af arterne ikke muligt som området fremtræder i dag. DN anbefaler at området registres og en handleplan iværksættes.		X

<u>Miljøstyrelsen</u> Styrelsen præciserer at Kommunen er forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig at frivillige lodsejeraftaler ikke kan indgås. Sætningen i afsnit 7 må ikke rejse tvivl om at, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.		X
Miljøstyrelsen bemærker at det er vanskeligt ud fra redegørelsen at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planens indsatser for den forudgående planperiode er realiseret. Det ønskes at planen suppleres med en præcisering, der tydeliggør i hvilket omfang indsatsprogrammet i natura 2000-plan 2016-2021 er realiseret.		X
Indsatser for specifikke ynglefuglearter. Der er særligt behov for at uddybe i forhold til forbedring af tilstanden af levestederne for ynglefuglene almindelig ryle (engryle), fjordterne, splitterne og havterne.		X
Arter og naturtyper i tilbagegang. Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen har været særlig opmærksom på de naturtyper/arter (surt overdrev, almindelig ryle (engryle), dværgterne, splitterne, knopsvane, sangsvane, grågås, sædgås og trolldand), der er i tilbagegang, og som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode.		X
Behov for indsatser. Miljøstyrelsen bemærker, at Natura 2000-handleplanens afsnit om behov for indsatser ikke beskriver indsatser for klyde. Der er for klyde tale om en indsats, der skal gennemføres i denne planperiode. Miljøstyrelsen gør derudover opmærksom på, at Natura 2000-planens områdespecifikke retningslinjer foreskriver en indsats for 75 % af levestederne for havterne. Da der er i alt 2 levesteder for Havterne i Natura 2000-området og kommunen er handleplanmyndighed for det ene af disse, er det ikke i overensstemmelse med Natura 2000-planens indsats, når kommunen beskriver en indsats på 0-1 område. Dette bør ændres til 1.		X
Rettelser til kolofon, årstal mv.		X

4. Lolland Kommunes bemærkninger til uddrag af høringssvar

Myndighederne angiver her bemærkninger til de indkomne høringssvar. Det er den myndighed, som er ansvarlig for de respektive arealer og arter i Natura 2000-området, som kommer med bemærkning. Miljøstyrelsen forkortes til MST.

Det angives i svaret, hvis det fører til ændringer i Natura 2000-handleplanen. Dette er markeret med fed skrift under myndighedernes bemærkninger.

Uddrag af høringssvar	Lolland Kommunes bemærkninger
<u>Naturstyrelsen</u> Naturstyrelsen har udarbejdet plejeplan for styrelsens arealer i Natura 2000-området og har i forbindelse hermed fundet mindre uoverensstemmelser mellem arealangivelserne i handleplanens tabel 7 og de arealstørrelser styrelsen anvender i plejeplanen.	Naturstyrelsens svar er taget til efterretning. Handleplanen er tilrettet, så den stemmer overens med Naturstyrelsens oplysninger
<u>DN Lolland</u> DN mener, at især rastemulighederne for gæs, ænder, svaner på forårs-/efterårstræk bør opprioriteres og anbefaler et indsatsområde for bedre fourageringsmuligheder for de store flokke af gæs, som i disse år forbliver i DK hele året.	Kommunen er opmærksom på hensynene til de vinterrastende fuglearter i den løbende kommunale myndighedsvaretagelse, som tager udgangspunkt i Natura 2000-områdets målsætning og en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget. Derudover varetages forholdet primært i den statslige Natura 2000-plan og i forvaltningsbestemmelserne i reservatbekendtgørelsen for Nakskov Vildtreservat, herunder at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner for bl.a. trækfugle. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af handleplanen
Ynglemulighederne for Fjordterne, Havterne og Splitterne er vanskelige på bl.a. Albuen og Enehøje på grund af dårlig bekæmpelse af ræve. Der er flere år, hvor det ikke lykkes at få yngel på vingerne, DN anbefaler at rævene forsøges reguleret i større omfang end for nærværende.	Kommunen henviser til resuméet af Naturstyrelsens plejeplan for Enehøje og dele af Albuen i Bilag 1. I forbindelse med EU-Life projektet Better BirdLIFE er der opsat rævesikre hegn på Albuen og målrettet ræveregulering både her og på Enehøje. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af handleplanen
DN vil anbefale at fokus de kommende år især rettes mod de lysåbne arealer. Den naturtype er trængt i Lolland Kommune og mulighederne for udvidelse af arealet og plejen bør drøftes med lodsejere.	Lolland Kommune er enig. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af handleplanen

DN anbefaler registrering af naturindholdet og bilag 4 arter i de beskrevne indsøer, strandsøer og vandhuller for at få udarbejdet plejeplaner til gavn for arterne.	MST: Høringssvaret vedr. registrering af naturindhold i Natura 2000-områder ligger uden for høringen af Natura 2000-handleplanen. Natura 2000-planerne bygger på Natura 2000-basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af handleplanen
Op til Natura 2000 er Nakskov Fjord udpeget som Naturpark og her er fokus især på skovene og ynglemulighederne for bl.a. ynglende havørne. Rød glente er også i fremgang, deres ynglemuligheder bør også forbedres.	Lolland Kommune er opmærksom på områdets ynglende havørne, som er på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Der er i den forbindelse lokalt skærmet af mod forstyrrelse i redeperioden ved et relativt nyetableret ynglepar. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af handleplanen
For Indrefjorden gælder, at naturindholdet ganske langsomt svinder ind, søfladen er de seneste meget tørre somre blevet mindre og meget, meget lavvandet. Fiskedød som følge af iltsvind er jævnlige forekommende og i det hele taget er ynglemuligheder dårlige for vandfugle og udvidelse af arterne ikke muligt som området fremtræder i dag. DN anbefaler at området registres og en handleplan iværksættes.	Nakskov Indrefjord er naturligt lavvandet med en middeldybde på 0,6 m. Vandstanden er reguleret af et stemmewærk på indersiden af Nybro Sluse til kote 0,0 m. Nybroslusen åbner og lukker ved vandstandsforskelle på ca. 1 cm og er kun styret af vandtrykket. Der forventes generelt stigende havvandsniveauer i de kommende år på grund af klimaforandringer, som vil bevirke længere perioder med lukkede sluseporte og generelt øget vandstand i Indrefjorden. I det lys arbejdes der ikke aktuelt med øgning af fjordvandstanden. Det kan tilføjes, at tidvis blottede vadeblader er en naturtype der betragtes som værdifuld for en række fuglearter. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i Natura 2000-handleplanen.
<u>Miljøstyrelsen</u> Styrelsen pointerer at Kommunen er forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig at frivillige lodsejraftaler ikke kan indgås. Sætningen i afsnit 7 må ikke rejse tvivl om at, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.	Miljøstyrelsens svar er taget til efterretning. Handleplanen er tilrettet, så den stemmer overens med bemærkningerne.

Gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode. Miljøstyrelsen bemærker at det er vanskeligt ud fra redegørelsen at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planens indsatser for den forudgående planperiode er realiseret. Det ønskes at planen suppleres med en præcisering, der tydeliggør i hvilket omfang indsatsprogrammet i natura 2000-plan 2016-2021 er realiseret.	Miljøstyrelsens svar er taget til efterretning. Handleplanen er tilrettet og suppleret.
Indsatser for specifikke ynglefuglearter. Der er særligt behov for at uddybe i forhold til forbedring af tilstanden af levestederne for ynglefuglene almindelig ryle (engryle), fjordterne, splitterne og havterne.	Indsatserne fra sidste planperiode er gennemført i arternes udpegede levesteder på Albuen og Enehøje, bl.a. gennem Naturstyrelsens deltagelse på de statslige arealer i EU LIFE-projektet Better BirdLIFE. Der henvises til Naturstyrelsens resumé af plejeplan for styrelsens arealer i Bilag 1 Handleplanen er tilrettet og suppleret.
Arter og naturtyper i tilbagegang. Miljøstyrelsen pointerer desuden, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen har været særlig opmærksom på de naturtyper/arter (surt overdrev, almindelig ryle (engryle), dværgterne, splitterne, knopsvane, sangsvane, grågås, sædgås og troldand), der er i tilbagegang, og som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode.	Surt overdrev er kun udpeget på yderste del af Albuen og er bedømt i god naturtilstand. De nævnte trækfuglearter er især afhængige af fødetilgang og uforstyrrede vinterfouragerings- og rasteområder på fjorden og for nogle arters vedkommende på kystnære marker og enge. Beskyttelsen af fjordmiljøet og dermed fødegrundlaget varetages gennem vandområdeplanindsatserne. Beskyttelsen af fuglearterne mod forstyrrelse forvaltes af bestemmelserne i bekendtgørelsen for Nakskov Vildtreservat som håndhæves af staten. Derudover tager Lolland Kommune i sin administration af lovgivningen udgangspunkt i målsætningen for Natura 2000-området og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget i sin forvaltning. Handleplanen er tilrettet og suppleret.

Behov for indsatser. Miljøstyrelsen bemærker, at Natura 2000-handleplanens afsnit om behov for indsatser ikke beskriver indsatser for klyde. Der er for klyde tale om en indsats, der skal gennemføres i denne planperiode. Miljøstyrelsen gør derudover opmærksom på, at Natura 2000-planens områdespecifikke retningslinjer foreskriver en indsats for 75 % af levestederne for havterne. Da der er i alt 2 levesteder for Havterne i Natura 2000-området og kommunen er handleplanmyndighed for det ene af disse, er det ikke i overensstemmelse med Natura 2000-planens indsats, når kommunen beskriver en indsats på 0-1 område. Dette bør ændres til 1.	Klyde er kun levestedsudpeget på Enehøje og yderste del af Albuen, som er statsejede arealer, der henvises derfor til Naturstyrelsens plejeplan for områderne, samt LIFE-projektet Better BirdLIFE, hvor der er sket indsatser for Klyde i foregående planperiode som fortsætter ind i kommende planperiode. Uden for de statsejede arealer er der i visse år registreret ynglepar af Klyde på Smedeholm. Øen er domineret af lav urtevegetation og er uforstyrret, men er i risiko for overskylning. Der vurderes ikke umiddelbart at være plejebestand og -muligheder. De samme forhold gør sig gældende for Havterne, som ligeledes kun er levestedsudpeget på Enehøje og yderste del af Albuen, men der er i gunstige år registreret 3 -24 ynglepar på Slotø og 2-11 ynglepar på Smedeholm. Kommunen ændrer handleplanens indsats for Havterne fra 0-1 til 1. Handleplanen er tilrettet og suppleret.
Rettelser til kolofon. Årstal mv.	Handleplanens kolofon er rettet.

5. Bilag med kopi af høringssvar.

Høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening, Lolland. Modtaget med e-mail den 20. februar 2024

Nakskov 19.02.24

Natura 2000-handleplan 2022–2027 Nakskov Fjord og Indrefjord Natura 2000-område nr. N179 Habitatområde H158 Fuglebeskyttelsesområde F88

Høringssvar fra DN Lolland:

Indledningsvis vil DN påpege, at ovennævnte områder fortrinsvis er udgøres af vandareal. Det forholdsmæssigt lille landområde udgøres af øer, halvøer, landtanger, lavbundsarealer, inddigede område og smalle områder langs kysterne.

DN mener, at især rastemulighederne for gæs, ænder, svaner på forårs-/efterårstræk bør opprioriteres. De senere år er langt flere andefugle registreret rastende vinteren over i fjorden, de trækker mod Smålandshavet for at fouragere. DN anbefaler et indsatsområde for bedre fourageringsmuligheder for de store flokke af gæs, som i disse år forbliver i DK hele året.

Ynglemulighederne for Fjordterne, Havterne og Splitterne er vanskelige på bl.a. Albuen og Enehøje på grund af dårlig bekæmpelse af ræve. Der er flere år, hvor det ikke lykkes at få yngel på vingerne, DN anbefaler at rævene forsøges reguleret i større omfang end for nærværende.

DN vil anbefale at fokus de kommende år især rettes mod de lysåbne arealer. Den naturtype er trængt i Lolland Kommune og mulighederne for udvidelse af arealet og plejen bør drøftes med lodsejere.

DN anbefaler registrering af naturindholdet og bilag 4 arter i de beskrevne indsøer, strandsøer og vandhuller for at få udarbejdet plejeplaner til gavn for arterne

Op til Natura 2000 er Nakskov Fjord udpeget som Naturpark og her er fokus især på skovene og ynglemulighederne for bl.a. ynglende havørne, rød glente er også i fremgang, deres yngelmuligheder bør også forbedre.

For Indrefjorden gælder, at naturindholdet ganske langsomt svinder ind, søfladen er de seneste meget tørre somre blevet mindre og meget, meget lavvandet. Fiskedød som følge af iltvind er jævnligt forekommende og i det hele taget er ynglemuligheder dårlige for vandfugle og udvidelse af arterne ikke muligt som området fremtræder i dag. DN anbefaler at området registres og en handleplan iværksættes.

Vh Gunvor Thorsen

DN Lolland

Høringssvar fra Naturstyrelsen. Modtaget med e-mail den 26. februar 2024

Høringssvar vedr Handleplan for N179

Naturstyrelsen ejer og forvalter arealer inden for N179 og udarbejder derfor en plejeplan for styrelsens arealer.

I den forbindelse er vi blevet opmærksomme på, at der ikke er overensstemmelse mellem de arealtal, der fremgår for Naturstyrelsen i handleplanens tabel 7, og så de tal, som vi arbejder med i plejeplanen. Plejeplanen vedhæftes til orientering.

Der er uoverensstemmelse for hhv. strandeng, forklit, grå/grøn klit og surt overdrev, hvor NST's tal er lidt lavere end kommunens. Naturstyrelsen erhvervede for nogle år siden det yderste af Albuen, men jo ikke hele spidsen. Kan der være en misforståelse her?

Med venlig hilsen

Torben Hviid

Biolog I Storstrøm

+45 72 54 32 60 | Mobil: + 45 2249 6594 | tohvi@nst.dk

Miljøministeriet

Naturstyrelsen | Hannenovvej 22, 4800 Nykøbing F | Tlf. +45 72 54 30 00 | nst@nst.dk | www.nst.dk | [Naturstyrelsens persondatapolitik](#)

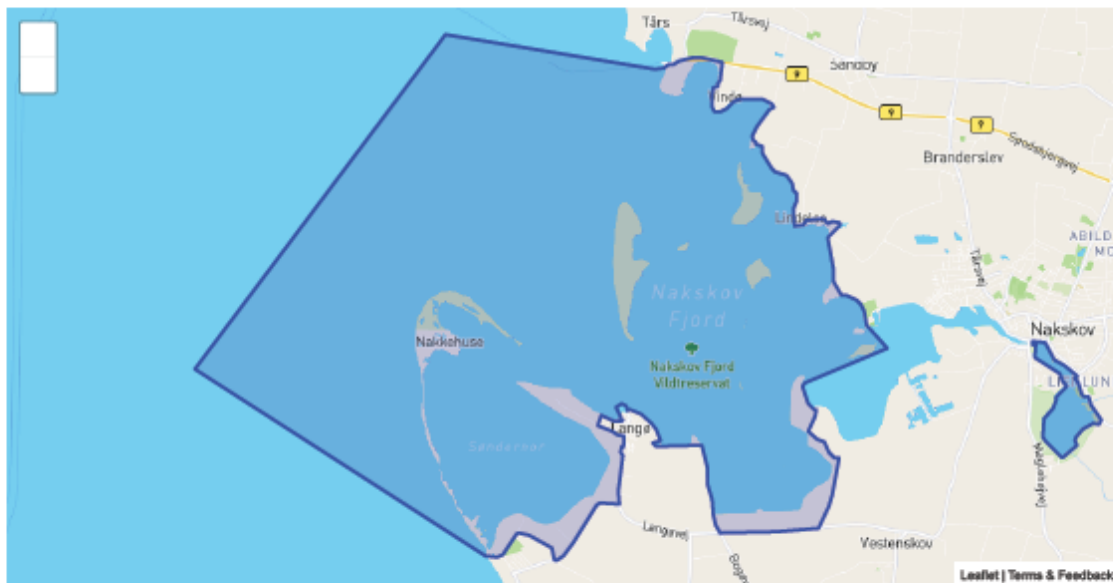
Sammenfatning af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord

Det er muligt at finde den samlede plan for forvaltningsindsats på Naturstyrelsens hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/drift-og-pleje/natura-2000-plejeplaner/>. Plejeplanen omfatter foruden denne sammenfatning en kortudstilling af de planlagte indsatser. I kortudstillingen er det muligt at finde information om de planlagte indsatser for de enkelte kortlagte naturtyper samt arter.

Naturstyrelsen har, jf. §5 i BEK nr 944 af 27/06/2016 og §15 i BEK nr 946 af 27/06/2016, som offentlig grundejer besluttet selv at udarbejde plejeplaner for Naturstyrelsens arealer indenfor N2000 området i overensstemmelse med [Natura 2000-planen](#) for området.

Beskrivelse af området

Natura2000-område N179 har et areal på 8.474,2 ha. Heraf ejer Naturstyrelsen 151,8 ha. Nakskov Fjord er generelt et åbent marint område med meget lavvandede partier og forskellige bundforhold lige fra rev til sandbanker. Fjorden er gennemskåret af flere sejlrænder fra Langelandsbæltet ind mod Nakskov By i bunden af fjorden. I den sydlige del af fjorden findes den store lavvandede kystlagune, Søndernor. Der findes 10 øer og holme i fjorden, hvoraf den største er Enehøje. De største øer rummer stadigvæk ekstensivt landbrug, men ikke længere nogen helårsbeboelse. De mindste øer er sandrev eller kunstige øer fra opgravning af sejlrænder. Derudover indgår den 5,5 km lange krumodde, Albuen, samt lavtliggende delvist inddigede arealer langs sydkysten i Natura 2000-området. Natura 2000-området er især udpeget på grund af det rige fugleliv i fjorden - både ynglende fugle, rastende trækfugle og overvintrende fugle. Naturstyrelsen ejer spredtliggende arealer i Natura 2000-området, nemlig øerne Enehøje og Rommerholm, det meste af den nordlige del af Albuen samt et lille areal omkring P-pladsen ved roden af Albuen. Af de 151,8 ha, som ejes af Naturstyrelsen, er godt 61 ha kortlagt med lysåbne, terrestriske habitatnaturtyper (tabel A). I 1. planperiode var 48 ha kortlagt, i 2. planperiode 51 ha. Siden 2. planperiode har Naturstyrelsen erhvervet det yderste af Albuen svarende til 8 ha matrikuleret areal, der alt sammen er habitatnatur.

Tabel A: Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Lysåbne naturtyper	Areal [ha]
1150 - Lagune	0.5
1220 - Strandvold med flerårige planter	0.6
1230 - Kystklint/klippe	1.2

Lysåbne naturtyper	Areal [ha]
1310 - Enårig strandengsvegetation	1.4
1330 - Strandeng	34.1
2110 - Forklit	0.9
2120 - Hvid klit	1.0
2130 - Grå/grøn klit	15.2
6210 - Kalkoverdrev	0.7
6230 - Surt overdrev	5.8

Arter på udpegningsgrundlaget fremgår ikke af ovenstående tabel. Der henvises derimod til N2000 planen for området.

Planlagte indsatser

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsatser for naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Indsatserne er beskrevet i nedenstående tabeller og suppleret med forklarende tekst.

I tabellerne skelnes mellem "Eksisterende indsats" og "Ny indsats". "Eksisterende indsats" anvendes, hvor den pågældende indsats allerede er omfattet af den eksisterende arealforvaltning, eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at indsatsen vil blive gennemført i plejeplanperioden. "Ny indsats" omfatter de indsatser, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2022 - 2027.

Tabel B: Planlagte indsatser for naturtyperne på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Indsatser - Lysåbne naturtyper (planperiode 2022-2027)	Eksisterende indsats [ha]	Ny indsats [ha]	Samlet behov for indsats [ha]
Bekæmpelse af invasive arter		2.9	2.9
Græsning	57.1		57.1
Hegning	44.6		44.6

Ovenstående tabel udstiller Naturstyrelsens planlagte indsatser i planperioden. Indsatserne er planlagt med ophæng i målsætninger og retningslinjer fra den overordnede N2000 plan, som rækker ud over den enkelte planperiode, mens indsatserne forventes udmøntet indenfor planperioden.

Der foretages ekstensiv afgræsning på Enehøje (fra 2024 kun ved dådyr) og Albuen (kødkvæg). Eneste areal, der ikke afgræsses er Rommerholm og det lille areal ved bunden af Albuen. Naturstyrelsen forventer at fortsætte bekæmpelsen af rynket rose og problemarter efter behov. Det gælder både på Enehøje og Albuen.

Tabel C: Udvikling mod ny kortlagt naturtype

Der planlægges ikke for udvikling af nye naturtyper i indeværende planperiode. Derfor vises Tabel C ikke.

Tabel D: Planlagte indsatser for arter, udover indsatser for naturtyper på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Herudover planlægger Naturstyrelsen en særlig indsats for arterne, der fremgår af tabel D.

Fuglebeskyttelsesområde: nr. 88 Nakskov Fjord og Indrefjord

Art	Planlagte indsatser	Eksisterende indsats	Ny indsats
Almindelig ryle	Begrænsning af prædation	Ja	
Almindelig ryle	Sikring af levesteder i øvrigt		Ja
Dværgterne	Anden regulering		Ja
Dværgterne	Begrænsning af prædation	Ja	
Dværgterne	Sikring af levesteder i øvrigt		Ja
Fjordterne	Anden regulering		Ja
Fjordterne	Begrænsning af prædation	Ja	
Fjordterne	Sikring af levesteder i øvrigt		Ja
Havterne	Anden regulering		Ja
Havterne	Begrænsning af prædation	Ja	
Havterne	Sikring af levesteder i øvrigt		Ja
Klyde	Anden regulering		Ja
Klyde	Begrænsning af prædation	Ja	
Klyde	Sikring af levesteder i øvrigt		Ja
Splitterne	Anden regulering		Ja
Splitterne	Begrænsning af prædation	Ja	
Splitterne	Sikring af levesteder i øvrigt		Ja

Naturstyrelsen deltager i projektet Better BirdLIFE. Indsatser, der er gennemført i dette projekt i begyndelsen af planperioden fortsættes gennem hele perioden og suppleres med nye aktiviteter. Projektet skal hjælpe de mest truede kystfugle som terner, klyde og alm. ryle. Samlet set drejer det sig om opsætning af rævesikre hegn på Albuen og målrettet ræveregulering både her og på Enehøje. Endvidere om fjernelse af solitære buske, der kan bruges som udsigtspost for rovfugle og etablering af sjapvandsarealer ved brinkudjævning (Enehøje). Endelig planlægges en informationsindsats i forbindelse med Better BirdLIFE. Det ønskes at mindske forstyrrelser fra kajakraere ved at give et bedre overblik over områder med adgangsbegrænsninger. Dette er indsatsen "Anden regulering".

Opsummering

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer forventes hermed at understøtte de i Natura 2000-planen fastsatte mål for naturtilstanden.

Redegørelse for indsatsen i den forgangne plejeplansperiode

For de lysåbne naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget omhandler denne redegørelse planperioden 2016-2021. For skovnaturtyper perioden 2010-2021.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over planlagte og gennemførte aktiviteter på Naturstyrelsens arealer inden for Natura 2000-område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord

Tabel E: Status for gennemførelse af aktiviteter for seneste planperiode fordelt på naturtyper og arter

Lysåbne naturtype (planperiode 2016-2021)	Indsats	Areal [ha]
1220 - Strandvold med flerårige planter	Græsning	0.6
1310 - Enårig strandengsvegetation	Græsning	3.2
1330 - Strandeng	Græsning	16.7
1330 - Strandeng	Bekæmpelse af invasive arter	0.5
2110 - Forklit	Græsning	4.5
2110 - Forklit	Bekæmpelse af invasive arter	< 0.1
2130 - Grå/grøn klit	Græsning	13.5
2130 - Grå/grøn klit	Bekæmpelse af invasive arter	0.7
6210 - Kalkoverdrev	Græsning	0.7
6210 - Kalkoverdrev	Bekæmpelse af invasive arter	< 0.1
6230 - Surt overdrev	Græsning	8.3
6230 - Surt overdrev	Bekæmpelse af invasive arter	0.4
9997 - Ikke specificeret	Græsning	12.9
9997 - Ikke specificeret	Bekæmpelse af invasive arter	0.6

Arter (planperiode 2016-2021)	Indsats
Splitterne (A191)	Begrænsning af prædation
Havterne (A194)	Begrænsning af prædation
Dværgterne (A195)	Begrænsning af prædation
Fjordterne (A193)	Begrænsning af prædation

Tabel F: Oversigt over ikke-planlagte indsatser, der er gennemført, og som gavner arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget

Der er ikke gennemført indsatser udover det planlagte i den forgangne planperiode. Derfor vises Tabel F ikke.

Tabel G: Oversigt over indsatser der ikke er gennemført

Lysåbne naturtype (planperiode 2016-2021)	Indsats	Areal [ha]
1330 - Strandeng	Slåning - dvs. uden fjernelse af det afslåede	2.2
2130 - Grå/grøn klit	Slåning - dvs. uden fjernelse af det afslåede	3.3
6230 - Surt overdrev	Slåning - dvs. uden fjernelse af det afslåede	1.7

Der er i 2. planperiode foretaget afgræsning på såvel Albuen (ved kødkvæg) som Enehøje (ved dådyr og kødkvæg). Endvidere er der, delvis i regi af Better BirdLIFE, foretaget bekæmpelse af rynket rose både på Enehøje og Albuen, mens tæt opvækst af tjørn på Enehøje er bekæmpet ved slåning. Der er i processen sket en løbende tilpasning af indsatsen til de aktuelle behov, hvorfor enkelte arealer ikke er behandlet som planlagt, jf. tabel F. På Enehøje hænger det også sammen med en accept af, at de åbne områder får en mere overdrevspræget karakter med spredt opvækst af vedplanter. For arternes vedkommende er kystfuglene tilgodeset ved målrettet regulering af ræve bl.a. ved etablering af kunstgrave.

Opsummering

Med baggrund i ovenstående redegørelse for indsatser i den forgangne planperiode kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte aktiviteter helt overvejende er gennemført for Naturstyrelsens arealer. Samlet har disse indsatser bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Miljøvurderingsloven, habitatdirektivet og plejeplanen

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

Natura 2000-plejeplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en plejeplan er omfattet af miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del plejeplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af plejeplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne plejeplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, om plejeplanen fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens § 8. Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen ikke fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 eller 2 og dermed ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Denne plejeplan for Natura 2000-område 179 Nakskov Fjord og Indrefjord omfatter indsatserne beskrevet i afsnittet planlagte indsatser. De planlagte indsatser forventes gennemført med det formål at understøtte bevaringsmålsætningerne for hhv. arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

I denne plejeplan planlægges der ikke gennemført aktiviteter med henblik på at udvikle naturtyper på bekostning af andre naturtyper.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Plejeplanen anses således som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Lolland Kommune

Arter og Naturbeskyttelse
J.nr. 2024-7356
Den 28. februar 2024

Høringssvar fra Miljøstyrelsen i forbindelse med offentlig høring af Natura 2000-handleplan Nakskov Fjord og Indrefjord område nr. N179

Miljøstyrelsen sender hermed høringssvar til forslaget til Natura 2000-handleplanen og har følgende bemærkninger til den.

Høringssvaret indeholder bemærkninger til følgende emner

- Indsatser med frivillig gennemførelse
- Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode
- Behov for indsatser
- Andre bemærkninger

Bemærkninger

Indsatser med frivillig gennemførelse

Miljøstyrelsen henleder opmærksomheden på, at de kommunale Natura 2000-handleplaner er udarbejdet i medfør af Miljømålslovens § 37 a, hvorefter kommunalbestyrelsen udarbejder en handleplan til gennemførelse af Natura 2000-planen inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet. Ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan.

Kommunalbestyrelsen er dermed forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejeraftaler ikke kan indgås. Den kommunale handleplan må derfor ikke rejse tvivl om, hvorvidt kommunalbestyrelsen er indstillet på at opfylde sine forpligtelser.

Miljøstyrelsen henviser til formuleringen af sætningen om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.

Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at Natura 2000-handleplanen efter bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27/06/2016, § 2, stk. 4) skal indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret.

Forslaget til Natura 2000-handleplan indeholder en redegørelse for indsatsen. Miljøstyrelsen skal imidlertid bemærke, at det er vanskeligt for styrelsen ud fra redegørelsen at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planens indsatser for den forudgående periode er realiseret.

Miljøstyrelsen ønsker derfor, at den endelige plan suppleres med en præcisering. Det kan være en uddybning af afsnit eller f.eks. en tabel, der gør det muligt umiddelbart at få et overblik over, i hvilket omfang retningslinjerne i indsatsprogrammet i den statslige Natura 2000-plan 2016-21 er realiseret.

Der er særligt behov for at uddybe i forhold til følgende indsatser:

- Forbedring af tilstanden af levestederne for almindelig ryle (engryle), fjordterne og splitterne, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Forbedring af tilstanden af levestederne for havterne, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med artens krav til ynglelokalitet.

Miljøstyrelsen pointerer desuden, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen har været særlig opmærksom på de naturtyper/arter (surt overdrev, almindelig ryle, engryle, dværgterne, splitterne, knopsvane, sangsvane, grågås, sædgås og troldand), der er i tilbagegang, og som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunen er handleplanmyndighed.

Behov for indsatser

Miljøstyrelsen bemærker, at Natura 2000-handleplanens afsnit om behov for indsatser ikke beskriver indsatser for klyde. Der er for klyde tale om en indsats, der skal gennemføres i denne planperiode, hvorfor det skal fremgå under behov for indsatser, hvordan kommunen vil løfte denne indsats, jf. miljømålslovens § 46 a.

Miljøstyrelsen gør derudover opmærksom på, at Natura 2000-planens områdespecifikke retningslinjer foreskriver en indsat for 75 % af levestederne for havterne. Da der er i alt 2 levesteder for Havterne i Natura 2000-området og kommunen er handleplanmyndighed for det ene af disse, er det ikke i overensstemmelse med Natura 2000-planens indsat, når kommunen beskriver en indsat på 0-1 område. Dette bør ændres til 1.

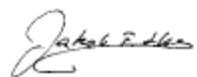
Andre bemærkninger

Miljøstyrelsen bemærker følgende i forhold til indholdet i handleplanens kolofon:

- Årstal bør ændres til 2024
- Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering ændres til Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur
- Copyright til forsidefoto ændres til Miljøstyrelsen

Kommunen er velkommen til at kontakte Miljøstyrelsen, hvis styrelsens bemærkninger skulle give anledning til spørgsmål. Styrelsen indgår gerne i dialog om de afgivne bemærkninger. Ved spørgsmål kan kommunen kontakte afsender af denne mail, Ditte Galsgård digal@mst.dk eller Katrine Hansen Lemming kathl@mst.dk.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jakob Høeg', written in a cursive style.

Jakob Høeg
Fagkoordinator chef for natur

Miljøstyrelsen
+45 72 54 40 00
mst@mst.dk
